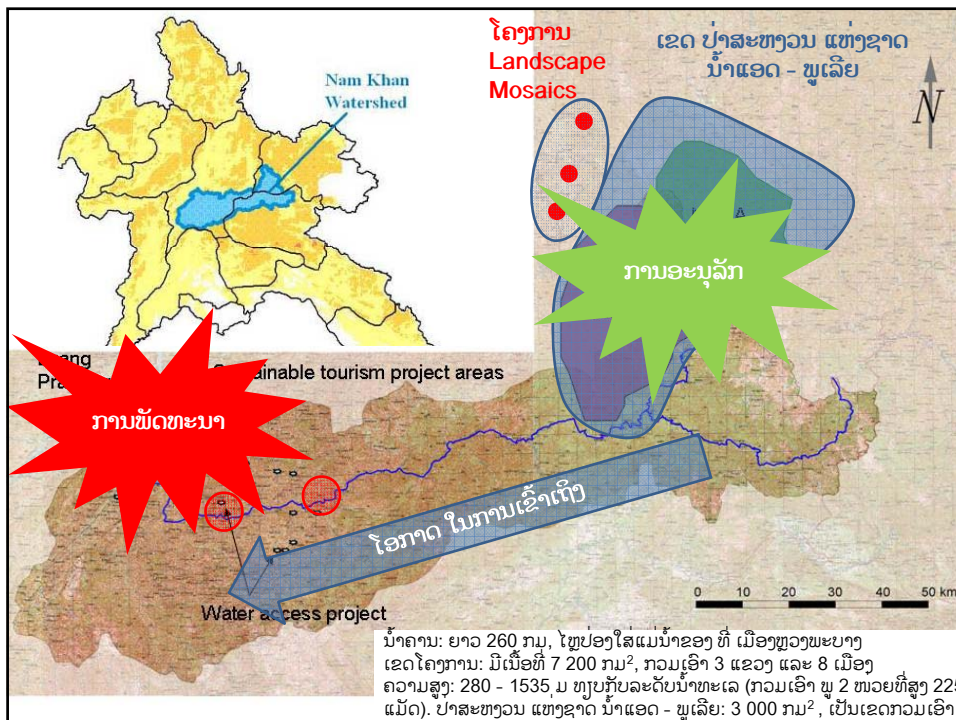

ການປະສົມປະສານ ລະຫວ່າງ ການອະນຸລັກ ກັບການ ພັດທະນາ ໃນເຂດອາງໂຕງ ນ້ຳຄານ, ສປປ ລາວ

ການອະນຸລັກ ທຳມະຊາດ ແລະ ມໍລະດົກ ທາງດ້ານວັດທະນະທຳຂອງ ຫຼວງພະບາງ ໃນຍຸກທີ່ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ມີການປ່ຽນແປງ ຢ່າງໄວວາ

Jean-Christophe Castella
Kim Valakone
ລິນຄຳ ດວງສະຫວັນ

ໂຄງການນິເວດ ລ້ອງ ນໍ້າຄານ

- ປີ 1993 ໄດ້ຮັບຮອງເອົາເຂດ ພູເລີຍ - ນໍ້າແອດ ເປັນເຂດ ອະນຸລັກ ຊີວະນາໆພັນ ແຫ່ງຊາດ (NBCA), ຕໍ່ມາໄດ້ປ່ຽນເປັນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ (NPA).
- ປີ 1995 ຫຼວງພະບາງ ຖືກຮັບຮອງ ເປັນເມືອງ “ມໍລະດົກໂລກ” ໂດຍອົງການ UNESCO.
- ປີ 2005 ໄດ້ສະມັກ ເປັນສະມາຊິກ ຕໍ່ໂຄງການ ມະນຸດ ແລະ ຊີວະ-ຊັ້ນຜິວໂລກ (MAB) ຂອງອົງການ UNESCO – ມຸງປະເດັນ ໃນການປົກປັກ-ຮັກສາ ສິ່ງແວດລ້ອມ ທາງທຳມະຊາດ ແລະ ທາງວັດທະນາທຳ ໃນຂະນະ ທີ່ມີການສ້າງໂອກາດ ດານການພັດທະນາ ໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ ຊົນນະບົດ.
- ໂຄງການຮ່ວມມື ເກີດຂຶ້ນຕັ້ງແຕ່ປີ 2004 -> ເພື່ອຮ່າງເອກະສານ ກ່ຽວກັບຄວາມ ຫຼາກຫຼາຍ ທາງທຳມະຊາດ ແລະ ວັດທະນະທຳ.
- ກ້າວໄປເຖິງ ການຈັດຕັ້ງ ຄະນະກຳມະການ ຄຸ້ມຄອງ ເຂດອ່າງໂຕ່ງ -> ເພື່ອປົກປັກຮັກສາ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ຂອງທຳມະຊາດ ແລະ ວັດທະນະທຳ.

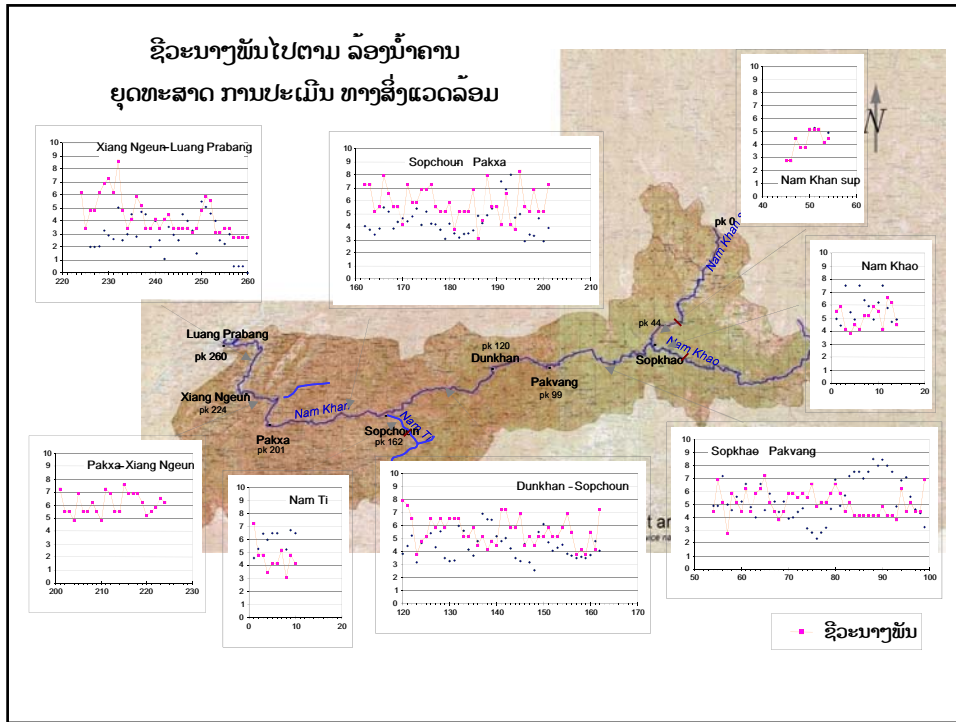
ພາກທີ 1: ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ທາງວັດທະນະທຳ ແລະ ທາງທຳມະຊາດ ໃນເຂດອ່າງໂຕ່ງ ນໍ້າຄານ

ບົດທີ່ 1. ຍ້ອນສາທີ່ເຮັດໃຫ້ ເຂດອ່າງໂຕ່ງ ນໍ້າຄານ ກາຍເປັນມໍລະດົກ ທາງທຳມະຊາດ? ຄວາມວິຖີທາງ ທີ່ເປັນປະຫວັດ: ການປົ່ງບອກລັກສະນະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ທາງທຳມະຊາດ ແລະ ສະພາບອອມຕົວ ມະນຸດ ຈາກທົ່ວທັດ ທຳມະຊາດ ເຖິງລະດັບອ່າງໂຕ່ງ.

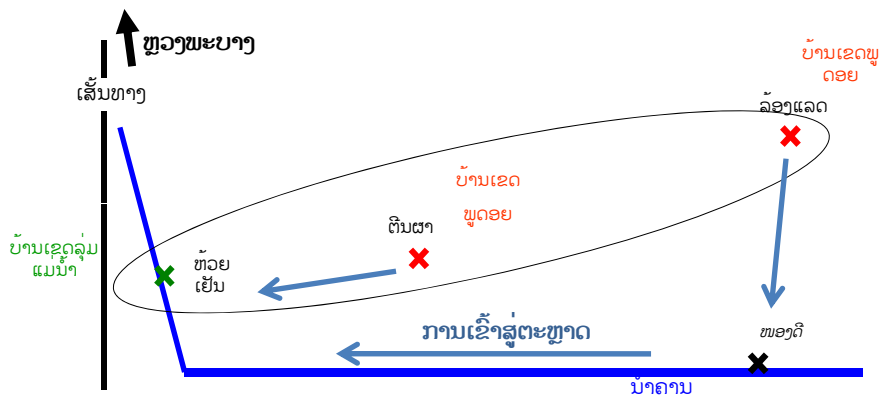
ປະເພດ ດິນນໍ້າ ໃຊ້	% ຄວາມປົກຫຸ້ມໃນ ພື້ນທີ່	ຊີວະນາໆ ພັນ
ປ່າແກ່ (OF)	OF = 0 0 < OF < 10 % 10 % < OF < 25 % 25 % < OF	0 1 2 4
ປ່າອ່ອນ (YF)	YF = 0 0 < YF < 10 % 10 % < YF < 25 % 25 % < YF	0 1 2 4
ປ່າເຫຼົ້າ Fallow	...	

ປ່າແກ່	ປ່າອ່ອນ	ປ່າເຫຼົ້າ	ໄຮ່	ນາ	ໄມ້ສັກ
15%	15%	30%	30%	0%	10%

ພາກທີ 1: ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ຂອງວັດຖຸນະນະທຳ ແລະ ທຳມະຊາດ ໃນເຂດອາງໂຕງນ້ຳຄານ

ບົດທີ່ 2. ຮູບແບບ ການຕັ້ງຖິ່ນຖານຂອງມະນຸດ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວ ທາງສັງຄົມ
ວິຖີທາງ ເສດຖະກິດສັງຄົມ: ປະຫວັດ ການຕັ້ງຖິ່ນຖານ ຂອງມະນຸດ, ການອົບພະຍົກ, ການກະທຳທີ່ມີຕໍ່ກັນ ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ຜ່ານເຂດອາງໂຕງ.

ພາກທີ 1: ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ຂອງວັດທະນະທຳ ແລະ ທຳມະຊາດ ໃນເຂດອາງໂຕງນ້ຳຄານ

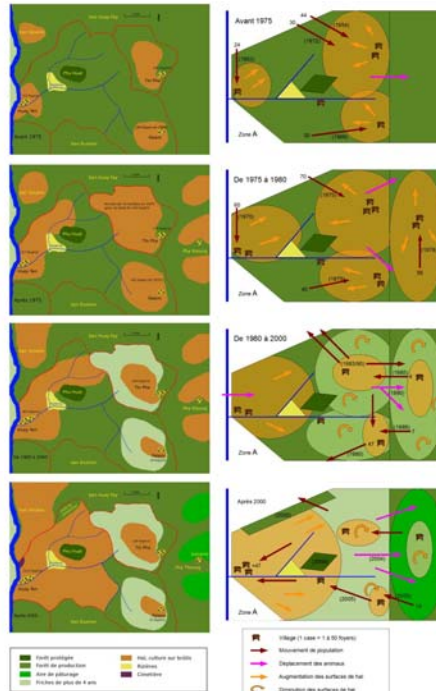
ບົດທີ່ 3. ການວິວັດ ຄວາມສຳພັນ ລະຫວ່າງ ວັດທະນະທຳ ກັບ ທຳມະຊາດ

ວິຖີທາງ ກ່ຽວກັບ ມະນຸດວິທະຍາ: ຄວາມສຳພັນ ລະຫວ່າງ ກຸ່ມ ຂົນເຜົ່າ ກັບ ສະພາບ ແຜວລ້ອມ ຂອງເຂົາເຈົ້າ, ລະບົບ ການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ດິນ ທອງຖິ່ນ ແລະ ຄວາມຮູ້ ແບບ ທອງຖິ່ນ.

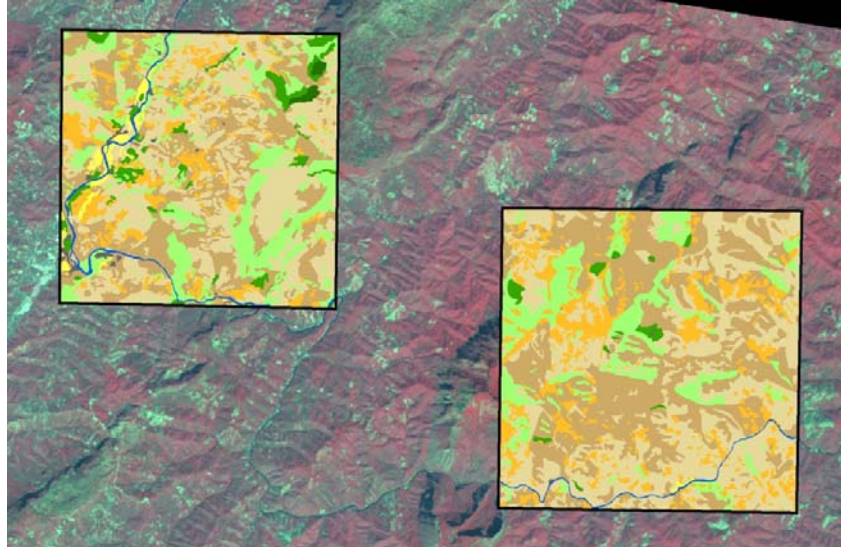
ບົດທີ່ 4. ການປ່ຽນແປງ ໃນກະໂຕ ທົ່ວທັດທຳມະຊາດ ແລະ ການ ດຳລົງຊີວິດ

ການຂັບເຄື່ອນ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ / ການ ປ່ຽນແປງ-ປົກຄຸມ ໄດ້ຖືກວິເຄາະຕາມ ການກະທຳ ທີ່ມີຕົ້ນ ລະຫວ່າງ ປັດໃຈ ຂອງມະນຸດ ແລະ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ກັບ ທິວ ທັດທຳມະຊາດ.

ບົດທີ່ 4. ການປ່ຽນແປງ ໃນກະໂຕທົວທັດທຳມະຊາດ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດ

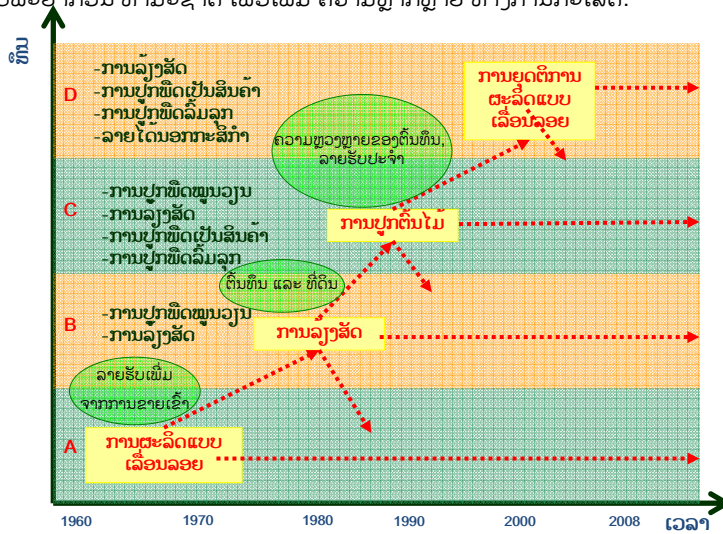
ການຂັບເຄື່ອນ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ / ການປ່ຽນແປງ-ປົກຄຸມ ໄດ້ຖືກວິເຄາະຕາມການກະທຳ ທີ່ມີຕໍ່ກັນ ລະຫວ່າງ ປັດໃຈ ຂອງມະນຸດ ແລະ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ກັບ ທົວທັດທຳມະຊາດ.

ບົດທີ່ 5. ການປ່ຽນແປງ ໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງແຫ່ງການຄຸ້ມຄອງ

ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ຫຼາຍຮູບຫຼາຍແບບ ຂອງລະບົບການຜະລິດ

ແນວໂນ້ມ ເພື່ອປະດິດສ້າງ ການກະທຳທີ່ມີຕໍ່ກັນ ລະຫວ່າງ ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດ ເພື່ອເພີ່ມ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ທາງການກະເສດ.

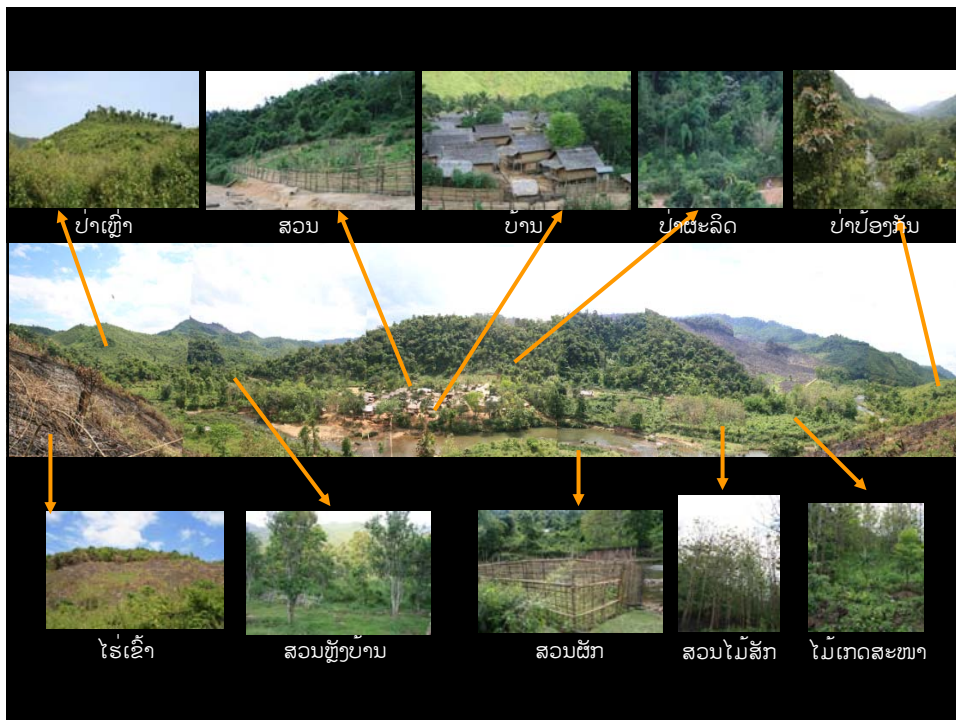
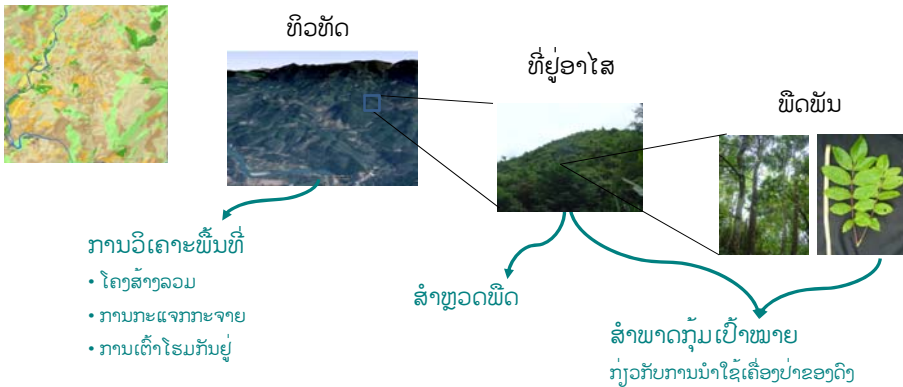

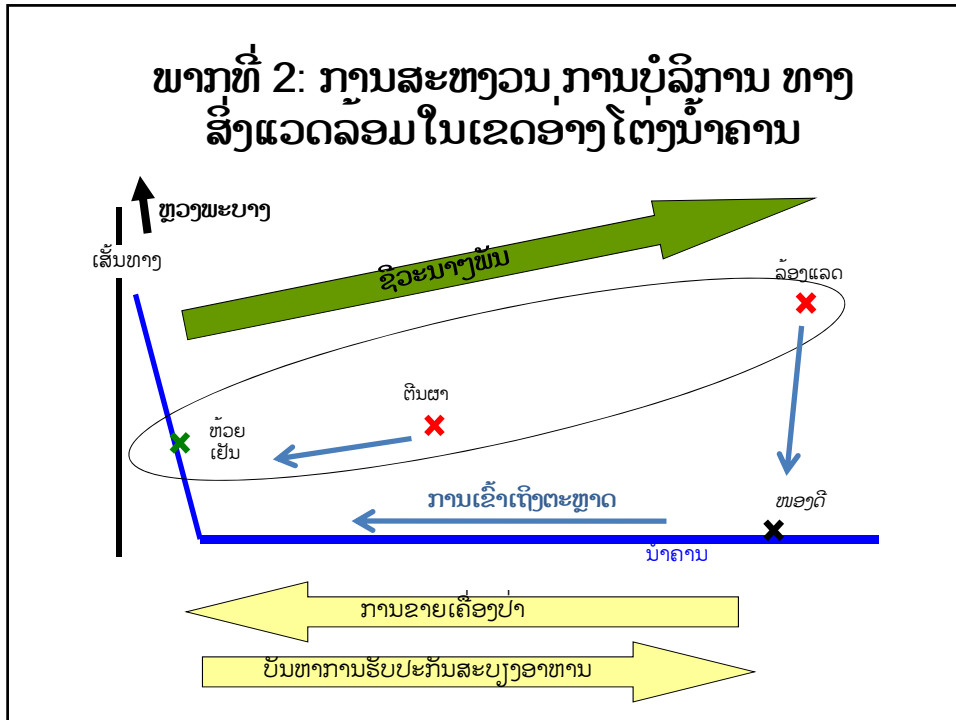
ພາກທີ 2: ການສະຫງວນ ການບຸລິການ ທາງສິ່ງແວດລ້ອມໃນ ເຂດອາງໂຕງນ້ຳຄານ

ບົດທີ 6. ຊີວະນາໆພັນ

ການປະເມີນ ການຍືນຍົງ-ຄົງຕົວ ຂອງລະບົບ ການຜະຫຼິດ ແບບເລື່ອນລອຍ ໃນພື້ນທີ່ ທີ່
ກຳລັງມີຂະໜາດຫຼຸດລົງ. ຜົນກະທົບ ຂອງການຫຼຸດລົງ ອາຍຸການ ປາເຫຼົ້າ ຕໍ່ກັບ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ
ການບໍລິການ ທີ່ເປັນ ລະບົບນີ້ເວດ.

ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

ພາກທີ 2: ການສະຫງວນ ການບໍລິການ ທາງສິ່ງແວດລ້ອມໃນເຂດອາງໂຕງນໍ້າຄານ

ບົດທີ່ 7. ສັດປ່າ
 ການສັນນິຖານ ກ່ຽວກັບ ການລ່າສັດປ່າ ແລະ ການນໍາໃຊ້ ຕໍ່ກັບ ລະບົບ ການດໍາລົງຊີວິດ. ປະຊາຊົນ ທອງຖິ່ນ ສາມາດ ປະກອບສ່ວນ ໃນ ການອະນຸລັກ ສັດປ່າຄືແນວໃດ?

ບົດທີ່ 8. ເຄື່ອງປ່າ
 ການບໍລິການ ທາງສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ໄດ້ຜ່ານຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ການປ່ຽນແປງ ພຶດຕິກຳ ຂອງປະຊາຊົນ ຊືນນະບົດ ແລະ ປະຊາຊົນ ໃນເຂດຕົວເມືອງ ຕໍ່ກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ.

ບົດທີ່ 9. ນໍ້າ
 ຊັບພະຍາກອນທາງນໍ້າ, ການນໍາໃຊ້ນໍ້າ ແລະ ບັນຫາການຄຸ້ມຄອງນໍ້າ (ປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ). ໃຜເປັນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ໃຜເປັນຜູ້ສະໜອງການບໍລິການ?

ບົດທີ່ 10. ກິນໄກນະໂຍບາຍ ທີ່ມີຕໍ່ກັບ ການພັດທະນາ-ອະນຸລັກ ແບບປະສົມປະສານ:

ຄົ້ນພົບ ການອະນຸລັກ ແລະ ຍຸດທະສາດດ້ານການພັດທະນາ

- ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ: ທົວທັດ ທີ່ມີຫຼາກຫຼາຍໃນການເຄື່ອນໄຫວ, ການປ້ອງກັນສະພາບແວດລ້ອມ ທາງທໍາມະຊາດ ແບບປອບບາງ, ການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນແຫງຊາດ ແລະ ເຂດຮອງຮັບ, ກາວໄປສູ່ດິນແດນໃໝ່ ແລະ ສິດທິໃນການຄອບຄອງດິນ.
- ການຈ່າຍຊໍາລະ ສໍາລັບການບໍລິການທາງສະພາບແວດລ້ອມ: ທີ່ຫຼີກລ່ຽງ ການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ, ທີ່ໄດ້ຫຼຸດຜ່ອນ ການເຊາະເຈື່ອນ ແລະ ການເຊື່ອມໂຊມ ຂອງດິນ (ເຂື່ອນໄຟຟ້າ), ຊີວະນາໆພັນ, ການທອງທຽວເຊິ່ງມີເວດ.
- ວິທີການໃໝ່ ນໍາໃຊ້ສັງຄົມ-ແບບມີເທັກໂນໂລຊີ: ຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນທາງດ້ານກະສິກໍາຂອງການເຮັດນາ, ນາຂັ້ນໄດ, ການກະສິກໍາເຊິ່ງອະນຸລັກ (ແບບບໍ່ໄຖ, ປູກພືດຄຸ້ມດິນ ແລະ ປູກພືດເພື່ອໃຊ້ປັ້ນຝຸ່ນຊີວະພາບ ແລະ ອື່ນໆ), ວິສະວະກໍານິເວດວິທະຍາສໍາລັບ ປ້ອງກັນ ການໄຫຼເຈື່ອນຂອງດິນ ສໍາລັບ ເສັ້ນທາງ ແລະ ຕາຝັ່ງແຄມນໍ້າ, ຄວບຄຸມ ແລະ ປ້ອງກັນນໍ້າຖວມ ແລະ ອື່ນໆ.
- + ອໍານວຍ ຄວາມສະດວກ ໃນການລວມຕົວຂອງສະຖາບັນຕ່າງໆ, ກິນໄກ ເຈລະຈາ ລະຫວ່າງບັນດາກຸ່ມ ພາກສ່ວນ ທີ່ຮັບຜິດຊອບ ດວຍການແຍກ ຜົນປະໂຫຍດ ໂດຍຜ່ານ ທົວທັດທໍາມະຊາດ.
- + ບົດບາດເຮັດ-ຄົ້ນຄວ້າທົດລອງ ໃນການ ສະໜັບ-ສະໜູນ ຄະນະກໍາມະການ ຄຸ້ມຄອງ ອ່າງໂຕໆ.
- + ໃຫ້ຄໍາພັນສັນຍາໃນໄລຍະຍາວ...